

ОСНОВНІ ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВОЇ ТА СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

С. Л. Дворов

ад'юнкт кафедри оперативно-розшукової діяльності
Одеського державного університету
внутрішніх справ, заступник начальника ГУНП,
начальник кримінальної поліції
в Одеській області, полковник поліції

Актуальність теми дослідження пов'язана з тим, що в Україні спостерігається тенденція різкого збільшення числа злочинів, що загрожує національній безпеці країни. Такі негативні явища створюють перешкоду для розвитку суспільства, зменшують віру людей у можливість держави забезпечити правопорядок, притягнути винних осіб до відповідальності, захистити права та свободи громадян. Найбільш ефективним засобом забезпечення правопорядку є оперативний пошук, як одна із форм оперативно-розшукової діяльності. З метою вирішення цього завдання необхідно використати досвід, накопичений в різні історичні періоди. Особливо, коли українські землі пережили цикл політичних, економічних, правових та соціальних трансформацій. Інтерес до таких пам'яток права, як Руська правда, Статути Великого князівства Ли-

товського (далі – ВКЛ), Соборне Уложення, є не випадковим, тому що на їх основі відбувалося становлення оперативно-розшукової діяльності.

Аналіз публікацій показує, що питання оперативно-розшукової та слідчої діяльності розглядали П. М. Шапірко, К. В. Антонов, І. Г. Богатирьов, О. М. Бандурка, Б. І. Бараненко, В. Л. Грохольський, Е. О. Дідоренко, Є. О. Железов, І. П. Казаченко, Я. Ю. Кондратьєв, Д. Й. Никифорчук та ін. При цьому повної картини історичної динаміки розвитку оперативно-розшукової діяльності не було створено, тому ця проблема потребує свого більш детального розгляду.

Метою роботи є дослідження історичної динаміки розвитку оперативно-розшукової діяльності.

Викладення матеріалів дослідження необхідно розпочати з того, що оперативно-розшукова діяльність є системою взаємо-

пов'язаних гласних та негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів. Необхідно зазначити, що цей розділ юриспруденції тривалий час не був предметом наукових розробок. Однією з перших робіт, присвячених проблемам теорії оперативно-розшукової діяльності, стала монографія А. І. Алексєєва і Г. К. Синілова «Актуальні проблеми теорії оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ» 1972 р.

На сьогодні ситуація з дослідженнями у сфері оперативно-розшукової діяльності змінилась через розуміння її важливості у системі протидії злочинам їх викриттям та притягнення винних осіб до відповідальності. В юридичній науці накопичена значна кількість теорій, доктрин, під-

ходів та практичних розробок до цієї науки.

У таких випадках будь-яка нерівноважна система, яка стихійно розвивається, зазнає обов'язкового структурування, що дозволяє перевести її в стабільну підпорядковану форму. Однак накопичені в історії оперативнорозшукової діяльності знання починають поступово внутрішньо диференціюватися, набувають гетерогенності та з'являються стійкі функціональні зв'язки між частинами цієї системи.

У сфері юриспруденції формування правових структур веде до встановлення ієрархічних зв'язків між ними та іншими джерелами права, а також до взаємодії на горизонтальному рівні. З метою систематизації процесу історичного розвитку оперативнорозшукової діяльності за допомогою теорії систем можна виділити такі стадії: зародження, становлення.

Стадія зародження включає в себе період накопичення нормативного матеріалу. Для ранньофеодальних держав це були спроби оформлення правил, традицій, звичаїв, що склалися в процесі життєдіяльності суспільства. Практичним результатом ускладнення правовідносин відобразилось в необхідності врегулювання певних суспільних відносин за допомогою об'єктивізації права. Частина існуючих правил поведінки закріплюється в писемному вигляді та є звичаями, які передбачають покарання. Тому на їх основі починається процес правосуддя, яке в Київській Русі мало форму «полюддя», коли князь приїжджав за даниною та здійснював судові функції.

На українських землях першою пам'яткою права, в якій фіксувалися звичаї щодо порядку проведення оперативнорозшукових заходів, був «Закон Руський», зміст якого не дійшов до сьогодення, але в договорах Русі з Ві-

зантією згадуються про наявність такої пам'ятки права.

I. Першим писемним документом стала Руська правда – збірка стародавнього українського права, складена в Київській державі у XI-XII ст. на основі звичаєвого права, яку дав українському народу в 1016 р. князь Ярослав Мудрий [1, с. 11]. Давня пам'ятка складалась з Короткої, Розширеної та Скороченої редакції та містила норми кримінального, спадкового, торгового і процесуального законодавства. В давній пам'ятці права знайшли своє відображення різні форми розшукової та слідчої діяльності, такі, як «заклич», «звід», «гоніння сліду», судовий розгляд (рис. 1).

Цей процес починався з «заклича», тобто публічної заяви про злочин в громадських місцях, і зводин (очної ставки) різних людей для з'ясування походження майна, на яке претендує потерпілий. Тобто це була початкова стадія кримінального процесу, а за своїм юридичним значенням це можна порівняти з початком досудового розслідування. «Заклич» відбувалась в людному місці, як правило, на торговій площі, з вимогою повернення викраденого протягом трьох днів, після чого особа, в якій буде знайдена викрадена, річ визнається відповідачем. Друга стадія – «звід» полягала в знаходженні людини, в якій перебувала викрадена річ, та якщо вона не здійснювала такого злочину, то повинна була вказати на іншу людину, в якій вона придбала чи взяла цю річ (рис. 1). Так, ст. 34 Руської правди вказувала на те, що у випадку крадіжки коня, зброї, одежі і коли потерпілий заявить про такі події на торгу, то у випадку впізнання такої речі та наявності свідків потерпілий має право забрати цю річ. При цьому за нанесення йому збитків чи образи потерпілий мав отримати штраф у сумі

трьох гривень. Також проведення «зводу» регламентувалось у ст. 35 Руської правди, в якій вказувалось, що у випадку впізнання своєї речі потерпілий повинен був прийти на «звід» та довести право на викрадену в нього річ, після чого потерпілий мав право його повернути, якщо об'єктом крадіжки був кінь, то крадій видавався на княжий суд, а у випадку крадіжки інших речей потерпілий мав отримати три гривні, що було для того історичного періоду дуже значною сумою. Наступна стадія «гоніння сліду» полягала в розшуку та переслідуванні зловмисника по залишених ним слідах, саме на цьому етапі розкривалась дефініція «оперативного пошуку», яка передбачає комплекс оперативнорозшукових та розвідувальнопошукових заходів, спрямованих на виявлення, перевірку, накопичення відомостей про осіб та факти, що становить оперативний інтерес. Згідно зі ст. 70 Руської правди «гоніння сліду» тягло за собою обов'язок для верви чи громади, в якій загубився слід злочинця, встановити його особу та видати владі. Закріплені в Руській правді прийоми та методи розкриття злочинів є стадією зародження кримінальнопроцесуальних норм, які надалі були використані у Статутах Великого князівства Литовського та Соборного Уложення 1649 р.

Стадія становлення є періодом формування базових джерел права та появи додаткових їх видів. Характерною рисою даної стадії є збільшення кількості правових норм в джерелах права, подальша фіксація звичаю в писемних джерелах, казуальних і абстрактних нормах. Для цього етапу характерна активна правотворчість, пошук нових можливостей правового регулювання відносин. Саме в цей період на українських землях закладаються основні риси і особливості дже-

рел права, основним з яких були Статути Великого князівства Литовського.

II. У змісті цієї пам'ятки права знайшла відображення більш складна система оперативно-розшукової діяльності порівняно з Руською правдою. Ця пам'ятка права пов'язана з процесом входження українських земель до Великого князівства Литовського, який відбувався поступово шляхом укладання «ряду», тобто договорів Великого князя з місцевим населенням.

Одночасно з цим тривав процес поширення норм литовського права на українські землі, які разом з білоруськими та руськими склали 90% загальної території цієї держави. Основним джерелом права були Статути ВКЛ: Перший («Старий») 1529 р., Другий («Волинський») 1566 р. та Третій («Новий») 1588 р., які були досить подібними один до одного, тому в історії держави і права їх називають трьома редакціями.

Першим Литовським статутом встановлювалось правило, за яким судами, які розглядали кримінальні справи, виступали городські (або замкові) суди, земські шляхетські суди. Найвищою інстанцією вважався великокнязівський суд, який був одноосібним, мав необмежену компетенцію і міг розглядати будь-які справи. Кримінальне провадження у цих судах розпочиналося за ініціативою позивача або його найближчих родичів, які подавали позов до суду і брали повістки для виклику відповідача, що знайшло відображення у змісті арт. 3, 14, розд. VI «О судьях», Статуту 1529 р.

Другий Литовський статут був затверджений сеймом у 1554 р., але набрав чинності лише у 1566 р. Пам'ятка права закріплювала соціально-економічні та політичні зміни, що

відбулися у Великому князівстві Литовському з 1530 по 1565 рр. Як і в Першому Литовському статуті, кримінальне провадження розпочиналося зі скарги зацікавленої сторони – потерпілого або його родичів, яка відображалася у позові. Згідно з положеннями Статуту 1566 р. потерпілий чи його родичі повинні були звернутися до земського (шляхетського) суду, де писар у письмовій формі складав «позову», підписував її, на підставі чого такі особи могли самостійно скласти позов і звернутися з ним до суду. Порядок вимог до таких позовів був встановлений арт. 23 розд. IV «О судьях и о суждех» Статуту 1566 р., згідно з яким недійсними визнавалися позови, вручені позивачеві з виправленнями або підчищеннями. В обов'язок позивача входило викласти свою скаргу повністю і конкретно, у випадку якщо у позові не були вказані деякі обставини, звинувачений не був зобов'язаний за це нести відповідальність.

Другий Литовський Статут 1566 р. надавав право воєводам, старостам і державцям, які здійснювали правосуддя, в кожному повіті судити впійману «на гарячому вчинку» особу будь-якого стану без наявності позивної заяви за такі злочини. Як вказує О. В. Сокальська, до них відносились «наїзд гвалтовий» на домівки шляхетські, «гвалт» у містах та селах, про підпал і розбої на дорогах, про «гвалтування» панянок і жінок, про злодійство, про фальшування, про вбивство шляхтича [6, с. 196].

Третій Литовський статут був остаточно затверджений у 1588 р., де визначалися права і привілеї шляхти, докладно регламентувався порядок судочинства та ін. Кримінальне провадження у період входження українських земель до складу Великого князівства Литовського та Речі

Посполитої мало обвинувально-змагальний характер, що знайшло закріплення у змісті Статутів. У процесуальному праві не знайшли відображення істотні відмінності між цивільними і кримінальними справами, а судочинство починалося за скаргою зацікавленої сторони – потерпілого або його родичів, яка відображалася у позові. Згідно зі Статутом 1588 р. у позовній заяві обов'язково вказувалися дата, рік, місяць і день, складання та отримання даного процесуального документа й дані про позивача. Позови писар скріплював печаткою свого повіту і вносив до реєстру на підставі арт. 18 розд. IV «Про суди і про суддів» Статуту ВКЛ 1588 р.

Статути визнавали процесуально правоздатними всіх вільних жителів держави. Реальний обсяг прав кожної із сторін процесу визначався становими привілеями, залежав від походження, статі, національно-конфесійної приналежності, службової залежності, осілості. Не вважалися дієздатними у повному обсязі слуги, приватновласницькі піддані та особи, які хоча й досягли повноліття, але жили з батьками. Процедура оповідання проходила у широкій формі, як правило, на базарі перед значною кількістю людей, де потерпілий заявляв про вчинення злочину перед суспільством. В змісті Статутів наступним пунктом було «поволання», яким визнавався факт злочину, що передбачало обов'язок потерпілого негайно сповістити сусідів, заявити в найближчій урядовій установі, після того звернутися до суду та записати про злочин в судову книгу. Тобто на жителів накладався обов'язок робити все можливе для викриття злочинця, а потерпілий мусив сам робити все необхідне для знаходження винної особи. Наступна стадія «переслухи» – мала на меті збирання інформації стосовно злочину,

але здійснювалося це після попередніх слідчих та розшукових дій у випадку, коли вони не давали результату. Одночасно з цим потерпілий розпитував всіх стосовно відомостей про злочин, а коли це не давало результатів, треба було вдаватися до «прослуху», за допомогою якого планувалося отримати будь-яку звістку про злочин. Як вказує О. В. Сокальська, коли були потрібні знання, то запрошували «досвідчених людей»: мельників, кравців, повитух, цирульників та інших осіб, які могли б допомогти викрити злочинця. Іншою стадією процесу було «гоніння сліду», до якого входило переслідування злочинця у напрямку сліду, що зберігся. У випадку, коли слід приводив до певної оселі, копа (грумада) викликала всіх мешканців і вимагала доказів, що слід закінчується не в цьому населеному пункті, а йде далі. У випадку якщо це не вдавалось, грумада вважалась за винуватця та сплачувала за завданий збиток ціну вкраденого. З метою виявлення злочинця грумада могла збиратися три рази, тобто характерною рисою копного судочинства було поєднання судових та слідчих органів.

Досудове слідство не було обов'язковим і здійснювалося потерпілим. Воно передбачало проведення дій, спрямованих на сповіщення про злочин, розшук злочинця та предмета посягання, а саме: «оповідання», «поволання», «переслух», «гоніння сліду», «звід», обшук, огляд, освідування та опит (рис. 2).

Наступна стадія – звід чинився перед представниками влади, доки не знаходили справжнього злочинця чи особу, яка не могла пояснити, звідки в неї викрадені речі. Інша стадія оглядання відповідала сьгоднішньому поняттю огляду, під час якого проводився збір виявлених і досліджених предметів, що мають значення

до справи, їх властивості, стану і взаємного розташування, яке проходило за участю потерпілого. Стадія опитування у той історичний період була методом збору різної інформації про вкрадені предмети під час безпосереднього усного опитування, або спілкування з різними особами, які могли бути свідками злочину.

Існував також порядок пошуку злочинця не по «слідах», а по «зводах», тобто особах, до рук яких потрапили вкрадені речі. Згідно зі звичаєвим правом, якщо потерпілий упізнав викрадену річ, він не міг її просто відібрати, а повинен був запитати, де той, у кого ця річ була знайдена, її взяв, і «йти на звід» – розшукувати особу, від кого затриманий набув викрадену річ.

Судочинство на українських землях за часів Великої князівства Литовського в основних рисах мало чим відрізнялося від судочинства Київської Русі. Елементи оперативного пошуку включали багато положень, які діяли у часи Київської Русі.

III. Основну роль серед джерел права Московського царства зіграло Соборне Уложення 1649 р. або інакше – Уложення царя Олексія Михайловича. Ця пам'ятка права регулювала кримінальну відповідальність за злочини, встановлювала процесуальний порядок, визначала міру покарання за порушення цих норм та ін. Як вказує А. Г. Маньков, Соборне Уложення було джерелом правової регламентації відповідальності за кримінальні правопорушення відносно приватних осіб, їх майна, а також держави [2, с. 16]. Соборне Уложення 1649 р. регламентувало порядок проведення оперативно-розшукових дій та слідства згідно зі ст. ст. 8, 53, 58, 136, які містились в різних главах цієї пам'ятки права. Як вказує П. Н. Ременних, на зміст норм, присвячених оперативно-розшу-

кової діяльності у Соборному Уложенні, вплинув Судебник 1550 р. – основний законодавчий акт Московської держави періоду формування станово-представницької монархії, в якому встановлювався примітивний порядок проведення таких дій [8, с. 59]. Так, ст. 8 вказувала, що у випадку затримання крадія та коли цей факт буде доведено, а крадій зізнається в цьому злочині, то треба його допитати стосовно інших крадіжок «з пристрастю», тобто шляхом заходів, при проведенні яких використовується фізичний тиск на звинуваченого. Далі передбачалося ув'язнити крадія до в'язниці на два тижні і не катувати, однак у випадку появи чолобитників з явними доказами злочину, обвинуваченого необхідно допитати із застосуванням тортур. У випадку відсутності інших заявників, які мали явні докази, за першу крадіжку встановлювалося покарання у вигляді биття батоном і відсікання двох пальців лівої руки. Далі крадія необхідно було звільнити на поруки, якщо він зобов'язувався більше не вчиняти крадіжок. У той історичний період порука була забезпеченням зобов'язань прав, інтересів однієї особи з боку іншої, яка мала гарантувати виконання звинуваченим приписів суду і в такому випадку подавалася чолобитна, в якій зазначено, що в призначений час звинувачений повинен був з'явитися до суду. При відсутності поручителя звинувачений міг згідно з рішенням суду утримуватись у тюрмі. Наступна ст. 53 регламентувала порядок затримання злодія на гарячому і вказувала, що якщо в такому випадку підозрюваний визнає факт крадіжки або розбою, то оперативно-розшукова діяльність та слідство проводяться згідно зі ст. 8. У свою чергу ст. 58 гл. 21 встановлювала, що у випадку затримання людини на гарячому або за доносом або під час обшу-

ку така особа зізнається у злочині без застосування тортур, то незважаючи на це, таку людину необхідно катувати щодо інших розбоїв випадків крадіжок. Тут можна побачити суворість кримінально-процесуальних норм, інквізиційний характер процесу, доказом чого є положення Соборного Уложення, які зобов'язують органи слідства проводити розшук, дізнання з застосуванням катувань підозрюваного з метою отримання інформації про інші злочини. Досить складний характер слідчих дій регламентується ст. 136 гл. X «Про суд», згідно з якою визначається, що у випадку пошуку особи, яка вчинила грабіж і побиття і була знайдена, проводяться різні заходи. У випадку якщо відповідач зізнається у побитті, але не зізнається у грабежі, на нього покладається обов'язок заплатити потерпілому за завдане каліцтво, заплатити штрафні санкції на користь держави, а в якості санкції використовувалась формула – «що правитель вкаже».

Друга частина статті розглядає ситуацію, коли відповідач робить протилежні дії, тобто зізнається в грабежі, але не зізнається в нанесенні тілесних ушкоджень. Тут випадки ст. 136 регламентує необхідність покарання відповідача за грабіж, оплати грошей за роботу писаря і внесення пені державі та відповідальність за формулою – «що правитель вкаже». Цей підхід містить цілий ряд невизначеностей, пов'язаних з використанням формули «що правитель вкаже», яка передбачала широкий діапазон покарань та штрафних санкцій, а також відсутність чітко встановленої відповідальності в ст. 136 за скоєння грабежу.

Слід зазначити, що в цей період відбувається рішучий поворот до розшукового характеру процесу з притаманними йому прийомами, методами та засобами встановлення істини. Розшук передбачав як розслідування справи, так і особливу форму судочинства – слідчий процес, який включав складну процедуру збирання доказів – обшуки, свідчення, використання документів.

Процедура проведення слідства може бути систематизована у вигляді схеми рис. 3.

У цей історичний період розшук злочинців покладался на представників державної влади, особливих сищиків, які були при воєводських наказах. Також існували підрозділи сищиків, які знаходились при Розбійному наказі, яких відряджали у різні регіони, де фіксувалося зростання кількості розбоїв та крадіжок, а також використовувалось таємне вивідання інформації з метою знаходження злочинців. Розгляд методів, якими користувалися сищики і губні старости при розкритті злочинів, показує таке. Перше, початком процесу було подання чолобитної, після чого проводився збір доказів. Наступна стадія – великий повальний обшук, що проводився з метою збирання інформації про осіб, які займалися в цій місцевості крадіжками та розбоєм, на підставі отримання цих відомостей лихі люди затримувалися та доставлялися в губну хату для допиту. При цьому потерпілий також мав право проводити розшук злочинця на підставі «погонної» грамоти, яка надавала право вимагати у воєвод губних старост допомоги при затриманні злочинця. З метою розшуку викраденого

майна на підставі свідчень потерпілих, публікувалися списки вилучених у злочинців речей. Наступна стадія – допит проводився з застосуванням тортур, з метою отримання повного об'єму доказової бази. Останньою стадією була передача справи до суду, який проводився суддями, а у разі їх відсутності, воєводою чи спеціально направленим з Москви представником царської влади.

За результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

I. Показано на прикладі трьох пам'яток права наявність тенденції поступового ускладнення процедури оперативно-розшукової діяльності.

II. Доведено, що значна частина оперативно-розшукових дій покладалась на потерпілого, який мав право залучити своїх родичів і тільки після цього зібрані матеріали передавалися до суду, який приймав рішення стосовно покарання.

III. У Соборному Уложенні знайшов своє відображення процес проведення оперативно-розшукових дій та слідчих дій, які регламентувались у статтях з досить складним викладенням диспозиції та гіпотези. Ця пам'ятка права регламентувала достатньо суровий інквізиційний порядок проведення слідства з застосуванням тяжких тортур, що призводили до каліцтва.

IV. За допомогою порівняльного аналізу про використання оперативно-розшукових дій в статутах ВКЛ та Соборному Уложенні зроблено висновок про застосування катувань та інших мір фізичного впливу і їх відсутність у часи дії Руської правди. ■

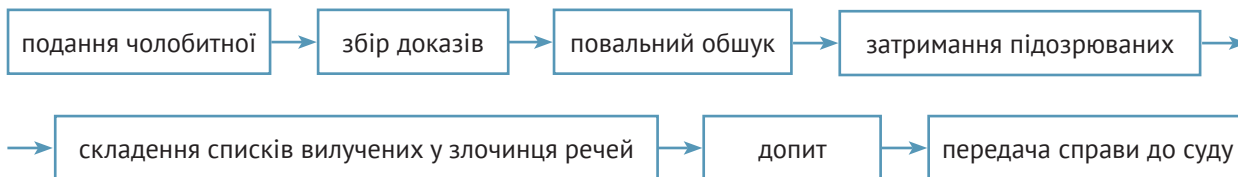
Рис. 1

Порядок розшукової та слідчої діяльності у Руській правді

Рис. 2

Блок-схема оперативно-слідчих дій Статутів ВКЛ

Рис. 3

Блок-схема процесуально-оперативних дій у Соборному Уложенні 1649 р.**СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Томсинов В. А. Соборное Уложение 1649 г. как памятник русской юриспруденции / В. А. Томсинов // Известия высших учебных заведений. Правоведение. – 2007. – № 1. – С. 162-188.
2. Маньков А. Г. Уложение 1649 года – кодекс феодального права России / А. Г. Маньков. – М. : Наука, 1980. – 460 с.
3. Зубенков В. В., Родік Л. М. Историчні аспекти становлення оперативно-розшукової та слідчої діяльності. Судова та слідча практика в Україні. – 2016. – №1. – С. 62-70.
4. Ременных П. Н. Упрощение формы российского уголовного судопроизводства XVI-XIX вв. Теория и история государства и права. Серия: Право. – 2006. – Т. 2, вып. 1. – С. 58-63.
5. Греков Б. Д. Правда Русская : учеб. пособ. / Б. Д. Греков. – М. : Изд-во АН СССР, 1940. – 112 с.
6. Сокальська О. В. Провадження досудових розшукових та слідчих заходів в українському судочинстві в XVI ст. / О. В. Сокальська // Південноукраїнський правничий часопис. – 2009. – № 3. – С. 195-197.
7. Сокальська О. В. Елементи інквізиційного (розшукового) процесу в судочинстві українських земель (Бацлавське, Волинське та Київське воєводство) XVI ст. // Південноукраїнський правничий часопис. – 2006. – №1. – С. 210-212.
8. Статути Великого князівства Литовського : у 3 т. / за ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – О. : Юрид. л-ра, 2002. – Т. III. Кн.2 : Статут Великого князівства Литовського 1588 року. – О. : Юрид. л-ра, 2004. – 568 с.

ОСНОВНІ ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ТА СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

С. Л. Дьоров

У статті на основі змісту давніх пам'яток права проведено дослідження етапів розвитку оперативно-розшукової діяльності, що дозволило виділити окремі стадії та встановити їх характерні риси. Показана наявність тенденції поступового ускладнення елементів оперативно-розшукової діяльності та судового розгляду, які знайшли своє закріплення в нормах Статутів ВКЛ та Соборному Уложенні 1649 р.

Ключові слова: пам'ятки права, нормативно-правовий акт, оперативно-розшукова діяльність, оперативний пошук, обшук, судовий розгляд.

Стаття надійшла до редакції: 29.08.2019.

THE MAIN HISTORICAL STAGES OF THE DEVELOPMENT OF OPERATIONAL SEARCH AND INVESTIGATION ACTIVITIES

S. L. Diorov

The article deals with the content of the ancient monuments of law, the stages of the development of the operational and investigative activity, which allowed distinguishing individual stages and establishing their characteristic features. It is shown a tendency of gradual complication of elements of operational and investigative activity and judicial review, which reflected in the norms of the Statutes of the Grand Duchy of Lithuania and the Cathedral Code of 1649 year.

Keywords: legal monuments, normative act, operative-search activity, operative search, judicial review.

Received: 29.08.2019.

DOI: 10.36035/2312-1831-8-8-36-42